

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3—3.

Nr.

Wilno, dnia 22 kwietnia 1933 r.

848.

Treść numeru:

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

	K r o n i k a .	Dział.	Str.
1. Dokoła nominacji nowego posła litewskiego w Rydze.-		III.	1.
2. Antyrządowe panflety voldemarasowców.-		"	"
3. Pogłoski o dymisji ministra Zauniusa.-		"	"
4. Agitacja hitlerowców na Litwie.-		"	"
5. Wielki pożar w miasteczku Ligumy.-		"	"
6. Zgon działacza litewskiego księdza Prapuolenisa.-		"	"
7. Echa artykułów dr. Bistrasa na prowincji.-		"	"

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

K r o n i k a .

8. Sprawa założenia instytutu handlowego w Kłajpedzie.-	VII.	2.
---	------	----

VIII. Z ŻYCIA LITWINÓW I PRASY LITWISKIEJ W WILNIE.

9. "Vilniaus Žodis" o związku państw bałtyckich.-	VIII.	"
---	-------	---

K r o n i k a .

10. Wizyta prof. Kemeszisa w Wilnie.-	"	"
11. Doroczne zebranie t-stwa oświatowego "Rytas".-	"	"

X
X X

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a .

Dokoła nominacji nowego posła litewskiego w Rydze. Prasa kowieńska /z 18.IV.1933/: Jak wiadomo, stanowisko posła litewskiego w Rydze pozostaje dotąd jeszcze nieobsadzone. Ostatnio, według wiadomości prasowych, na placówkę ryską wysuwane są kandydatury naczelnika wydziału Ligi Narodów M.S.Z. p.Wł.Natkiewicziusa, który w swoim czasie był litewskim wojennym attaché w Rydze, następnie pułk.Lanskoronskisa i sekretarza poselstwa w Paryżu p.Urbszysa.-

Antyrządowe pamflety voldemarasowców. "Pirmyn" /Nr.18.IV.1933/zamieszcza tekst jednego z pamfletów rozpowszechnianych przez stronników Voldemarasa przeciwko obecnemu rządowi litewskiemu. W pamflecie tym nazywają voldemarasowcy działaczy z partji tautininków: Mironasa, Tomaszajtisa, Gustainisa, Lape-nasa, Smetonasową, Mustejkisa, Szylinskisa i innych "Smerdiakowami nowej ery". Innego działacza Morkunasa nazywa się "recydywistą", Cziurlonisa "złodziejem i niszczyicielem szos", Sztencelisa "spolszczonym Niencem", Greblauskasa "onanistą i histerykiem" i t.d. Autorzy pamfletów twierdzą, iż wszyscy ci działacze nie zapominają o napychaniu kieszeni pieniędzmi rządowymi. Tak np. b.minister Komunikacji Cziurlonis, któremu miano wytoczyć za czasów Voldemarasa sprawę sądową z powodu machinacji i nadużyć. Po znianie gabinetu jednak sprawa ta przycichła i Cziurlonis, będąc zapomnikiem i złodziejem otrzymał odpowiedzialne stanowisko inspektora szkół średnich. Minister Sprawiedliwości Żylinskas pertraktuje obecnie o kupno trzeciego zrzedu majątku. Książd Mironas otrzymał z Banku Litewskiego 1.200.000 litów. Ministrowi Rolnictwa Aleksie, Mustejkisowi i Staszkievicziusowi zarzucają autorzy pamfletów cieme machinacje, zakulisowe intrygi i prowokatorstwo. Jak głosi podpisany przez "Sztab Naczelny Żelaznego Wilka" pamflet, Litwą rzadzi nie prezydent Smetona, a Polacy przez Smetonasową, Mironasa, Tomaszajtisa, Chodakauskasów i innych.

Pogłoski o dymisji ministra Zauniusa. "Pehdeja Brihdi" /Nr.87.IV.1933/: W Kownie krążą pogłoski, że minister Zaunius postanowił podać się do dymisji. Następcą jego ma zostać obecny dyrektor Dep.Politycznego M.S.Wewn. Lozorajtis.-

Agitacja hitlerowców na Litwie. Prasa kowieńska /z 18.IV.1933/: Jak podają pisma, w tych dniach nieznanne osoby rozdawały modlącym się małe niemieckie monarchistyczne flagi.

Właściciel restauracji w Szyłokarczynie Bremenfeld ustawił na placu dla spacerów radjowy aparat odbiorczy z głośnikami, który rozgłasza wszystkie przemówienia hitlerowskie, zwłaszcza skierowane przeciw Żydom.

Wielki pożar w miasteczku Ligumy. "Liet. Žinios" /Nr.87.IV.1933/: W tych dniach wybuchł pożar w położonych o 25 km. od Szawel Ligumach i zniszczył prawie całe miasteczko. Spłonęło 90 domów, czyli 2/3 ogólnej ilości zabudowań. Pogorzelnicy nie zdążyli wynieść swych rzeczy i w ogniu spłonął cały ich dobytek. W największej mierze ucierpiała ludność żydowska. Przeważna część domów, które spłonęły, była zaasekurowana. Skutkiem pożaru 500 mieszkańców pozostało bez dachu nad głową. Straty narazie jeszcze trudno oszacować. Należy jednak przypuszczać, że sięgają one 500 tys.litów.

Zgon działacza litewskiego księdza Prapuolenisa. "Liet.Aidas" /Nr.86.IV.1933/: 17 kwietnia zmarł znany działacz literacki starszego pokolenia kanonik Kazimierz Prapuolenis. Urodzony w 1858 r.rozwijał on przed wojną światową ożywioną działalność oświatowo-społeczną oraz literacką.

Echa art-kulów dr.Bistrasa na prowincji. "Liet.Aidas" /Nr.86.IV.1933/: W Olicie i okolicach sprawa związku bałtyckiego jest żywo dyskutowana przez rolników. Naogół potępiają oni polityków, którzy ośmielili się porównywać Wilno ze zgangrenowaną częścią ciała.

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

K r o n i k a .

Sprawa założenia instytutu handlowego w Kłajpedzie. Prasa kowieńska /z 18.IV.1933 r./: M-stwo Oświaty rozważa obecnie projekt założenia instytutu handlowego w Kłajpedzie. Nowa wyższa uczelnia ma już być otwarta od jesieni r.b.

VIII. ŻYCIE LITWINÓW I PRASY LITEWSKIEJ W WILNIE.

"Vilniaus Žodis" o związku państw bałtyckich. "Vil. Žodis" Nr.7 z IV.1933 r. Art. p.t. "Litwa a państwa bałtyckie". Streszczenie:

W związku z rewizjonistycznymi tendencjami Hitlera zaistniało niebezpieczeństwo również dla Litwy. Stronnicy Hitlera grożą, że odbiorą nie tylko Pomorze od Polski lecz i Kłajpedę od Litwy. Sytuację tę wyzyskała Polska i zaczęła skłaniać niektóre państwa bałtyckie do utworzenia związku przeciwko Niemcom. Litwa zajęła wobec koncepcji tej stanowisko negatywne. Wejście Litwy w skład związku bałtyckiego, dyrygowanego przez Polskę i pozostawienie na uboczu problemu wileńskiego byłoby równoznaczne z wyrzeczeniem się tego wszystkiego, co dotychczas było zrobione w sprawie wileńskiej. Byłoby to przekreślenie litewskiej polityki zagranicznej i dążeń całego narodu z 15-letniego okresu.

Mimo, iż trudno być optymistą i spodziewać się ze strony Hitlera specjalnych względów dla Litwy, niepodobna jednak bawić się w sentymenty. Wydaje się, że stanowisko rządu litewskiego, zajęte w sprawie związku bałtyckiego jest lepsze, aniżeli jakiegokolwiek inne. O ile Polska chce wciągnąć państwa bałtyckie, a w tej liczbie Litwę w skład związku bałtyckiego, dlaczego nie zaczyna ona swych posunięć od sprawy wileńskiej a tylko straszy Litwinów niebezpieczeństwami Hitlera. Związek bałtycki bez Polski ma bardzo małe znaczenie militarne, tak, że nie warto z powodu tego kłócić się Litwie z Niemcami. Związku takiego nie pragną zresztą ani Lotwa ani Estonia, gdyż, gdyby im chodziło tylko o Litwę, a nie Polskę, mogłyby one wyrazić przychylnie stanowisko względem Litwy w sprawie wileńskiej, a nie odzęgnywać się od tej ostatniej kwestji.

Gdyby wybuchła wojna i Niemcy wygrały, to można się spodziewać lecz niepodobna twierdzić, że Niemcy nie będą się liczyły z litewską najżywością sprawą, a mianowicie wyjściem na morze w wypadku utrzymania przez Litwę neutralności. O ileby zaś Niemcy wojnę przegrały, to Polska przedewszystkiem dążyć będzie do umocnienia się na Pomorzu, w które włożyła już tyle sił i pieniędzy.

Wątpliwą jest rzeczą, czy Polska ośmieliłaby się jeszcze parlecować i okupować Litwę. Polacy i bez tego mają wiele obcych żywość w swym państwie. Taki orzech, jak uświadomiony i żyjący od 15-tu lat życiem niepodległym naród, byłby twardy do zgryzienia.

K r o n i k a .

Wizyta prof. Kemeszisa w Wilnie. "Vilniaus Rytėjus" /Nr.31.IV.1933/: W tych dniach przybył do Wilna znany działacz i publicysta litewski, założyciel wychodzącego w Kowie pisma "Naujoji Romuva" ks. prof. Kemeszis. Mieszkał on przed wojną jakiś czas w Wilnie, jako współpracownik pisma "Viltis".

Doroczne zebranie t-stwa oświatowego "Rytas". "Vil. Ryt." /Nr.31.IV.1933/: 30 kwietnia r.b. odbędzie się doroczne zebranie członków litewskiego t-stwa oświatowego w Wilnie "Rytas". Program zebrania obejmuje: otwarcie zebrania i wybór prezydium; sprawozdanie zarządu z działalności zeszłorocznej; sprawozdanie komisji rewizyjnej; uwagi członków; uzupełniające wybory trzech członków zarządu; wybory komisji rewizyjnej; wolne wnioski.

